

LBRIS

We know
books

MIHAI SANDU

**CORTINA
SOMNULUI**
OAMENI ȘI TENEBRE

TRITONIC

© Tritonic pentru prezenta ediție.
București – 2025

MIHAI SANDU
CORTINA SOMNULUI
OAMENI ȘI TENEBRE

Copyright © Mihai Sandu
Copyright © TRITONIC 2025 pentru ediția prezentă.

Toate drepturile rezervate, inclusiv dreptul de a reproduce fragmente din carte.

TRITONIC

Str. Coacăzelor nr. 5, București
e-mail: editura@triton.ro
www.triton.ro

Tritonic București apare la poziția 18 în lista cu Edituri de prestigiu recunoscut în domeniul științelor sociale (lista A2) (CNATDCU):
http://www.cnatdcu.ro/wp-content/uploads/2011/11/A2_Panel41.xls

Colecția: LIT.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

SANDU, MIHAI

Cortina somnului : oameni și tenebre / Mihai Sandu. -

București : Tritonic Books, 2025

ISBN 978-606-749-824-0

821.135.1

Coperta: Alexandra Bardan
DTP: Ioan Dorel Radu
Editor: Rebeca Cojocaru
Comanda nr. LIT03/2025
Bun de tipar: iunie 2025
Tipărit în România

Orice reproducere, totală sau parțială, a acestei lucrări, fără acordul scris al editorului, este strict interzisă și se pedepsește conform Legii dreptului de autor.

Cuprins

CUVÂNT ÎNAINTE	7
ÎN LOC DE INTRODUCERE – ADÂNCIRE	11
DRUMUL CLOPOTELOR	15
<i>LUMINĂ ȘI TĂMÂIE</i>	19
<i>SĂ FIE FRIG, DINCOLO?</i>	27
CÂND MOR CÂINII	33
REVERIE	
NOAPTEA ÎN DOI	40
<i>VULTURUL</i>	44
SE PLIMBĂ TOAMNA PRIN GRĂDINI	49
<i>OCTOMBRIE</i>	50
<i>NOIEMBRIE</i>	51
<i>TU DORMI?</i>	53
<i>SFÂRȘIT DE TOAMNĂ</i>	55
BALADA OMULUI-SALCIE	57
COPACUL FĂRĂ TOPOR	63
JOC	
CÂND AM DANSAT DEASUPRA MEA	71
CÂND S-AU RĂSTIGNIT GUTUII	77
CÂND M-AM ROTIT PE CER	85
CÂT PRAF LĂSĂM ÎN URMĂ	96

VIS

ÎN TENEBRE.....	104
CURMALUL.....	110
STRAJA.....	117
LANUL.....	123
TOT SÂNGELE DIN LUME.....	138

RELIGIE

BISERICA LOR, DUMNEZEUL TĂU.....	151
CRĂCIUN LA DUMNEZEU ACASĂ.....	160
BARCA ÎNTRE CER ȘI MARE.....	172

APOCALIPSURI

CÂND PĂMÂNTUL NU MAI POATE.....	190
DACĂ MOARTEA AR FI OM.....	197
DACĂ MOARTEA AR AVEA OAMENI.....	203
HOTELUL DE LA CAPĂTUL RĂZBOIULUI.....	209
ÎN LOC DE FINAL – CUVINTE, MUZICĂ ȘI LINII.....	218

SFÂRȘIT

CUVÂNT DE FINAL.....	225
----------------------	-----

CUVÂNT ÎNAINTE

Poate că, pentru mulți dintre noi, a scrie horror, a povesti și a imagina evenimente macabre înseamnă automat repulsie, ideea inoculată că cel care face asta îmbrățișează întunericul, că îl slăvește sau, mai simplu, că are o problemă la cap. Însă dacă eu am învățat ceva până acum, de când studiez atent omul, societatea și relațiile dintre noi, acel ceva este că răutatea intrinsecă a omului e depășită doar de frica primordială de ceva ce nu înțelege sau nu poate controla, fie că vine din interior, fie din exterior.

A spune, a vorbi, a povesti despre întunecimea din noi nu e despre a tinde spre ea. Nu e despre a o idolatriza. E despre a vedea exact ce ține de noi, de orânduirea noastră, de întrebările și temerile noastre, de necunoscut și de tradiții și, cel mai important, e despre răul adus de om și de faptele sale.

Pentru asta am început să scriu. Pentru că am simțit pornirea de a exprima exact ce îmi provoacă lucrurile ascunse în adâncul întunecat al fiecăruia și care dau pe-afară mai tot timpul. Pentru că mă doare întreaga istorie a omului, pe care nu mai știm să o înțelegem. Pentru că ne credem ceva ce nu suntem.

Iar dacă vi se va părea că uneori cuvintele mele sunt prea sinistre sau lovesc prea tare, aș vrea să înțelegeți că sunt create din ceea ce am văzut, de fapt, în noi toți...

Cortina somnului nu vorbește despre urât și despre noapte. E în fiecare dintre noi și în toți deodată și e despre ce trebuie să dăm la o parte ca să ajungem la lumină, oricum ar fi ea. Iar lumina, acum, e cețoasă, palidă și lăptoasă; e închisă și fricoasă; e, la rândul ei, pierdută în necunoscut, fără a se cunoaște pe sine.

Iar noi suntem atât de aproape de pierzanie... Uitați-vă puțin în jur, pe stradă. Ce vedeți? Oameni și oameni încruntați; oameni cărora li se citește în ochi pizma, deznădejdea ori invidia; oameni drogați; oameni nepăsători la ce e în jur și care se agită, prin mașini sau pe trotuare, să o ia înainte, să depășească, să nu cumva să privească în jur. Deschideți televizorul și ce vedeți? Deschideți o pagină de internet și încep să curgă știri. Despre ce vorbesc ele?

Suntem capabili de cele mai mari atrocități, ucidem fără milă și fără noimă, comitem crime peste crime, atât de odioase încât ar face întunericul să tremure de frică. Ne batem joc de natură și facem rău altor ființe doar pentru că putem și doar prin faptul că existăm și putem pretinde totul. Că doar suntem vârful lanțului trofic, nu-i așa?...

Ne refugiem în idei, în granițe și în religii, fără să ne gândim la sensul lor, la înțelesul profund pe care îl punem pe hârtie. Și nu ne gândim dacă divinitatea, în orice formă ar avea ea, ar agreea, ar accepta, ar înțelege ce ajungem să facem în numele ei!

Suntem cei mai buni, cei mai luminoși, un fel de sfârșit al istoriei care se oprește din evoluat odată cu crearea noastră, nu-i așa? Cât de repede ne-am crezut stăpâni și am început să ne jucăm de-a dumnezeii, cu *d* mic, fără să înțelegem de fapt ce înseamnă Dumnezeu cu *D* mare! Sau Allah, ori Buddha, sau... Cât de sus ne-am urcat și am înce-

put să aruncăm cu judecată! Și cât de prost am înțeles rolul pe care îl avem, de fapt...

Suntem întuneric, un întuneric plin de culori vii și de haine fandosite, un întuneric care în sinea fiecăruia înseamnă de multe ori lumină proprie, iluzia câte unui sentiment ori a unui adevăr suprem pe care îl născocim cu sete, deși suntem egoiști și mincinoși și ajungem să ne manipulăm propriul sens când, de fapt, e vorba doar de interes meschin și atât!

Uitați-vă în jur! Priviți imaginile ce ne reprezintă, vorbele ce ne sunt templu, capetele ce stau în frunte și se îmbuibă! Uitați-vă în jur și, dacă simțiți că trebuie să vă revoltați, revoltați-vă mai întâi pe voi, pe noi, pe fiecare „tu”, pentru că noi am creat tot ce se vede! Noi, nu altcineva!

Luați-vă copilul de mână și faceți-i cunoștință cu cel din voi! Arătați-i ce e acolo, dedesubt, adânc, nu ce „trebuie” să vadă! Explicați-i CUM, nu CE! Învățați-l să vadă omul la rădăcinile lui! Nu cumpărați o carte doar pentru a o pune în bibliotecă și nu puneți mâna pe pix doar pentru a semna documente! Iubiți-vă și faceți dragoste, nu orgii! Cu trupul, cu mintea și cu inima! Și protejați, construiți, mereu gândul și la ziua de mâine, nu lăsați un biet animal să moară de foame când îi puteți arunca un duminicatul de pâine!

Pentru că suntem vârful lanțului trofic și eșuăm lamentabil! Și dacă nu percepem cât suntem de *noapte*, nu vom ști niciodată cum arată *ziua*.

Acum, simt că am obosit. Am în ochi o usturime de care nu pot să scap, somnul îmi e greu și plin de gropi și țin aproape un junghi ce îmi vizitează pieptul. Drumul se lungește și se ascunde în lumina cețoasă ce nu știe că e lumină. De jur împrejur e întuneric bezna și e plin de oameni. Văd pixul și foaia de hârtie goală și capul începe

să îmi vâjâie. Închid ochii și mă gândesc departe, iar viața începe să aducă șoaapte grele.

Cortina cade, încet, peste simțire și uitare. Drumul e lung și eu am obosit cărând greutatea lumii ce suportă oamenii. Și vine noaptea, somnul cade greu, iar eu nu mai văd stelele. Aud aerul cum respiră și viața cum pulsează de întuneric. Lumina s-a ascuns și omul e peste tot.

Mă așez pe margine, îmi prind capul în mâini și închid ochii. Iar apoi încep să vă cânt o poveste...

ÎN LOC DE INTRODUCERE – ADÂNCIRE

Vezi un scaun de lemn balansându-se singur în camera goală. Închizi ochii și auzi foșnetul unei pagini de ziar care se întoarce singură. Îți deschizi nările, tragi aer adânc în piept și simți parfumul dulceații de cireșe și al compotului de gutui. Îți simți părul atins ca de o adiere calmă, ca și cum o boare răcoroasă a trecut printre firele de păr întocmai cum se unduiesc spicele de grâu sub adierea caldă a verii. Nici nu îți mai vine să deschizi ochii. Ești atât de prins de acel amestec de senzații încât te-ai transferat în timp și începi să îți simți ochii odihnindu-se, cearcănele retrăgându-se, ridurile astupându-se, lacrimile secând...

Deschizi ochii și îți privești palmele mici, fine și pline de urme de noroi și iarbă. Deschizi gura și începi să zâmbești firav, apoi simți cum dinții lipsă încep să îți crească la loc și te gândești la nucile verzi din livadă. Auzi râsete vesele și îți dai seama că sunt ale tale și nu îți vine a crede. Încerci să alergi și descoperi că ți-a dispărut stratul de grăsime de pe șolduri și că îți simți picioarele libere și mintea; mai ales mintea îți e neașteptat de ușoară, de liberă, de firavă și însetată. Nu înțelegi ce se întâmplă și cum ai ajuns aici, dar sufletul tău e atât de vioi, iar inima bate atât de veselă încât îți oprești mintea de teamă să nu o superi.

Totul e cald în jur și miroase atât de puternic a seu de carte veche și a după-amiază caldă de vară, a praf și a livadă și a fluturi copti pe caldarâm. Te urnești din loc și pășești pe ușa casei vechi, pe care brusc îți dai seama că o recunoști și că îți poate zâmbi mai larg decât o făcuse până acum din cotloanele amintirilor. Treci pragul, o iei la goană și... rămâi în urmă...

Te poți cuprinde cu privirea alergând în grădina verde și scaldată într-o lumină albă, lăptoasă, ca și cum cineva ar fi scos o saună cu aburi în dogoarea arșiței molcome și leneșe de vară. Îți vezi trupul tănăr și proaspăt zburdând și îți auzi gândurile liniștite, vesele, atât de puțin complicate... Îți urmărești mâinile zburând prin aer și îți privești firele de păr, atât de dese, atât de blonde, umplute de vânt și mângâiate de toată grădina. Dar tu, tu cu adevărat nu ești acolo în iarba verde.

Tu... ai rămas în urmă... Tu te privești din spatele unui geam prăfuit și îți lași lacrimile să umezească aerul uscat. Tu te adulmeci din pragul unei case care nu mai este, prin ochii unui copil care s-a dus demult, în zbor, spre țările calde. Tu îți trosnești oasele rigide și nu îți poți opri tremurul incontolabil al dinților. Iar ochii tăi, străpunși de aerul static din prag, umpluți de toată pulberea de stele și adânciți în cearcănele greoaie și sub fruntea pătrunsă de încruntare și de riduri, privesc unul către altul și se adâncesc în frunte căutându-ți gândurile. Ochii tăi se plimbă în toate direcțiile, privesc în toate colțurile și lucesc în fiecare amintire.

Ei nu au plecat și nu au crescut; nu s-au uscat și nu s-au ofilit; nu s-au înrăit și nu și-au tocit speranțele în câte-un colț de cameră amară. Ochii și-au rămas la fel și ei te văd acum prin sute de ferestre în fiecare zi și nopți de care poate nu ai știut să profiți atât de mult...

Tu stai singur lângă pragul din spatele casei; în stânga ta se află o fereastră crăpată prin care intră câte un fuor de vânt și ți-ai oprit suflarea ca să ascuți liniștea. Îți rezerveși demult acea clipă, ca și cum ai fi avut o înțelegere cu timpul dinainte să începi să îi urmezi firul curgător, ca și cum ai fi negociat momentul acela când ți-ai cumpărat secunde. Ai o mână pe clanță și un picior îndreptat înainte, pregătit să faci un pas, încă unul, poate ultimul, înainte să îți expire creditul și contractul tău să ia sfârșit. Ești îmbrăcat cu cel mai frumos costum pe care ți l-ai putut găsi ascuns în spatele viselor, ți-ai pus ochelarii cu o sută de rame colorate și te-ai învăluit în aroma primului parfum pe care ți l-ai ales din vitrine, cu sute de ani în urmă...

Când te-ai privit în oglindă, ți-ai zărit chipul în mii de frânturi. Pielea ta arăta diferit în fiecare strop de secundă, iar zâmbetul tău ilustra toate sentimentele pe care le-ai trăit vreodată. Ai luat aparatul de ras și ți-ai umplut barba cu spumă. Apoi ai început să tai, ușor, plimbând lamele ruginite peste pielea rugoasă și umezită bine de lacrimi și rumoare. Un fior te-a cuprins când ai simțit părul strângându-se în jurul lamelor și apoi ai privit în chiuveță cum apa îl strecoară spre scurgere, ducând cu ea înălțimea gândurilor și a amintirilor. Ai oftat și ai privit cum apa spală spuma de ras și ai văzut că printre firele de păr blond închis se strecuraseră flori, fire de iarbă, spice de grâu, picioare de furnică, aripi de flutur...

Apoi ai zâmbit și te-ai bucurat de toate culorile pe care apa le ducea ca să rămână, le strecura în rădăcinile pământului, unde se vor așeza pe rafturile cămării cu dulceturi a istoriei. Adânc, vor lăsa praful să se așeze și vor aștepta, la nesfârșit, capătul șinelor de tren...

Casa din jurul tău purta bucăți din zidul fiecărui loc în care te-ai simțit acasă, ca și cum viața ar fi reușit, abia acum, să termine de zidit casa ta infinită, al tău acasă pentru totdeauna.

Atunci când moare, omul își caută atât de sârguincios amintirile încât ajunge să se răstălmăcească, să se întoarcă în interior. Tot trupul său încearcă atât de tare să își caute senzațiile încât se întoarce pe dos, iar sufletul ajunge să facă implozie. Se adâncește atât de mult încât, epuizat, se transformă în stea, pitică și albă, și se scufundă în adâncul întunecat al universului unde își poartă visele la infinit.

Dar uneori, de suflet se prind atât de multe vise și amintiri, senzații, trăiri și năzuințe, încât nu mai e de ajuns un singur suflet. Și atunci, acesta crește, înghite, arde și explodează. Uneori, sufletul devine o Supernovă.

Un suflet ce moare astfel se fragmentează și aduce cu sine o ploaie de stele. Torente întregi cu bucăți de vise, trăiri, amintiri și sentimente se aștern ca o pătură peste zi și noapte, peste plante și râuri, pe aripi de pasăre și pe picioare de fluturi, peste lumină și peste întuneric, peste viață și peste moarte... Și, uneori, din supernovă ți se aștern frânturi de suflet, ca într-un tablou ce lasă frâu liber inimii să viseze, în zațul plin de amintiri al cafelei. Uneori, viața își ridică încet cortina încărcată de vise și îți lasă ochii să doarmă acolo, pe fundul ceștii de cafea...

DRUMUL CLOPOTELOR

Murise. Odată cu ea, murise mersul ei, murise zgomotul făcut când cotrobăia prin casă, murise glasul și murise pleoapa sub care degeaba s-ar mai agita ochiul. Murise.

Nici nu mai știa dacă simțise ceva, dacă auzise ceva, dacă percepusese schimbarea ca pe ceva palpabil. Știa doar că murise și că începea să fie întuneric. Și frig.

Din auzite știa că nu aveau să o așeze direct pe masă. O scobiseră cât au putut ajunge și, deși nu o gădilase prea tare, se întreba acum dacă nu îi va fi dor să-i fie foame. Mai ales pentru vremea colivei îi părea rău că în loc de salivă i se năclăiseră în gură fel de fel de fluide.

Când o luaseră pe sus din pat, crezuse că cineva îi pregătise o petrecere-surpriză. În ceasul morții, ochii păruseră că îi explodează în mii și mii de culori, iar ea își luase zborul și nu știa că pleca pentru totdeauna.

Apoi au adus-o acasă. Aproape că se simțea ca la primul bal, adânc pierdut undeva în tenebrele răvășite ale unor amintiri care se ștergeau încet... Se simțea aranjată, dichisită, chicotea mândră în sinea ei când încerca să își imagineze cum arată.

Și-a spus atunci că va deschide ochii, așa dichisită cum era acum, și că le va face tuturor o surpriză. Își imagina deja voioșia de după. Cum s-ar încinge cu toții în horă,

cum ar curge vinul în pahare, cum s-ar îngrămădi băieții să o scoată la dans, să o cuprindă de mijloc și să o facă să râdă cu bancuri vechi și ascunse... Se gândea, însă, că e mai bine să aștepte momentul potrivit. Să îi lase mai întâi să fie cuprinși de dor. Îi era atât de somn, oricum...

Au pus-o cu tot cu patul acela hexagonal pe masă și au început să se adune. Unul plângea, altul suspina, mai departe cineva invita noii-veniți să închine un pahar în cinstea ei. Și peste tot se așternuse un singur miros, ciudat de puternic și de îmbietor, un miros ca de flori arse cu ceară amestecat cu adierea fetidă, dulceagă pe care o emana propriul corp. Cândva, în copilărie, detestase mirosul acela, fugise plângând de el de fiecare dată când o obligaseră cei mari să facă cu mâna la morți. Acum, însă, era mândră de el, îl simțea ca și cum o ținea de mână și făceau împreună planuri pentru surpriza de mai târziu. Ah, cum se vor mai minuna...

Auzea lume vorbind în curte și descoperi că putea pluti printre ei. Oare cum de nu o vedeau?... Se așeza lângă ei și dădea din cap aprobator la fel de fel de amintiri care mai de care mai deșucheate. Nici atunci nu îndrăznise să vorbească, însă. Era păcat să strice surpriza...

Simțise atunci că ceva intrase în încăpere. Știa fără urmă de îndoială că ceva mișcase aerul și mutase cumva gândurile de la povești spre jale. Se făcuse parcă și puțin mai întuneric și parcă mirosul de ceară devenise el însuși mai dulceag. Își aminti de tămâie și zâmbi. Și parcă încet-încet începuse să își miște și buzele și simțea că nu mai poate sta, că a venit momentul să deschidă ochii, să se ridice și să le facă cu mâna la vii. Cum se vor mai minuna...

Și atunci începu... Vocea preotului se distingea clar, mult mai clar decât corul care îi intonase până atunci imnuri și psaltiri aidoma unui zeu păgân. Își amintea unduirea zice-

rilor bisericești și cumva o mângâia, însă nu acolo, nu pe ea. Îi mângâia sufletul care fugise de lângă ea să ia puțin aer. Pe ea, însă, o umplea de durere, de întristare și suspin. O săgeta și o apăsa cu însăși greutatea pământului...

Când au citit primul stâlp, pleoapele i-au fost acoperite cu clei, și a simțit ochii pierduți pe vecie. Al doilea stâlp i-a ferecat gura și i-a uscat limba spânzurată de cerul gurii. La al treilea, mâinile i-au fost legate pe piept cu lanțuri grele cât pentru toată viața, iar la al patrulea stâlp i-au turnat plumb peste picioare.

Aerul din jur nu mai avea nimic din voioșia pe care o visase. Cerul dispăruse și devenise deja cavou, iar casa căpătase gust de moarte și miros de cruci...

Nu știa dacă era frică ceea ce simțea, căci în sinea ei îi venea să râdă. Oare ceilalți ar fi văzut că râde în hohote? Chiar și așa, cu gura încleștată și mâinile fedeleș, tot s-ar fi mișcat trupul a hohot... Simțea deja întunericul ca pe propriul copil, sau tată, iar cântecele lor bisericești căpătaseră un ecou ca de orgă, răsunând în tandem cu mișcărilor farfuriei cu colivă și lumânare. Distingea hohotele de plâns mai clar acum, că se obișnuise cu întunericul. Iar lichidul straniu care i se scurgea din ureche făcea ca vocea preotului să sune altfel, pe un ton jos, fără ecou și fără pic de umanitate...

A prins-o teama de picior abia când au ieșit cu ea din curte. Auzea scârțâitul roților, pașii plini de suspine care o urmau și sunetul îndepărtat al unei gropi care se căsca chemând-o. Era ferecată în moarte și o așteptau clopotele...

În biserică a simțit că îi arde tot trupul. Ceara de la lumânările din jur îi atârna de pielea ce începuse să crape, iar carnea moale începuse să asculte slujba înaintea gândului. Simțea undeva sufletul jucându-se cu clopotele și aler-

gând pe tavanul bisericii cu îngeri zidiți între aripi. Vocea preotului îi luase la dans auzul și descântecul rostit îi desăvârșise închisoarea.

Teama o copleșea pe măsură ce simțea eternitatea venind tot mai aproape. Flacăra lumânărilor îi îngheța tot mai mult brațele în care sângele devenea gelatinos și inutil, iar binecuvântarea sfinților ce o priveau de sus devenea un lacăt ce nu avusese nicicând o cheie.

Au scos-o dezbrăcată din biserică, cu urme de bici pe corp și găuri de piroane în palme și tălpi. Mirosea a busu-ioc, a smirnă și tămâie și avea pe mâini zeci de urme de fier încins, de la buzele care își luaseră adio de la ea. Își simțea puritatea ca pe un zid, un zid plin de blesteme care o ferecaseră într-o frică de nemișcare veșnică. Știa că va rămâne o perioadă prin preajmă, măcar cât aveau să se mai distingă amintirile. Și se gândea că, poate, se va întoarce într-una din zile ca pentru o surpriză de final, înainte de somnul care o chema și o tot chema...

Sărmanii... Mergeau cu capul plecat în urma ei, suspinau obosiți și cu gândul la masa de după și aruncau cu bani pe la colț de stradă. Nu le spusese mereu să strângă orice ban? Pentru ce folos risipa asta? Abia mai târziu avea să afle că banii aceia nu erau pentru ca ea să treacă vămile, ci pentru ca vămile să se închidă în urma ei...

Când a ajuns în cimitir a simțit miros de flori și zvon de veselie. Răzbătea ceva din străfundul pământului, o forfotă ca pentru un festin împărătesc. Dragii de ei... se pregăteau să o primească, să o reîntâlnească și să depene povești din cine știe câte vieți. Însă îi era atât de somn...

Apoi, brusc, au învelit-o. Și au început să bată cuie și lemn deasupra ei. S-a făcut mai frig și mai întuneric decât își amintise vreodată și auzea suspinele rămânând în urmă,

departe, deasupra... A vrut să plângă și să se zbată, însă stâlpii se prăbușiseră peste ea, iar cuiele deveniseră mii... Pământul curgea peste lemn, întunericul devenise parte din ea, iar forfota din jur era tot mai aproape, sute de viermi așteptând cu răbdare să se înfrupte la festin... Era liniște, era întuneric și gândul i se lovea de scânduri...

Și... lumina...?...

LUMINĂ ȘI TĂMÂIE

În negura munților, niciun zgomot nu sparge lacătul ferecat de miezul nopții. Nimic nu respiră printre brazii amorțiți de teamă și-ntuneric. Câte o siluetă își vede aplecată de drum pe cărări șerpuitoare ascunse de gânduri, dispărând la fel cum a apărut, fără să existe sau să trăiască dincolo de neguri. Și-s cozi, copite, colți ori coarne prin visul fiecărei stânci cioplite printre nori. Doar vântul șuieră printre trunchiuri, se vaită tenebros peste corpuri și poartă întuneric mai departe. Doar el aduce gând și miros de moarte peste codri.

Adulmecă aerul rece și simți ceva. Printre colți de gheață și gheare cu tămâie, un gând îi străpunse brusc o amintire veche, agățată de suflet ca o haină veche și roasă de vreme. Își ridică mirosul nevăzut pe deasupra brazilor și simți, în bezna înfășurată dincolo de timp, mirosul lui.

Zăcuse atârnată acolo, în spatele vâlului de întuneric, gândind la amintirile pe care încă le mai avea și pe care le privea, curioasă, cum se rod singure și se împărășie când spre miazănoapte, când spre miazăzi, când spre apus ori spre răsărit. Se gândea uneori că fiecare amintire își făcea semnul crucii înainte de a purcede spre nesimțire. Și așteptase... Își